

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izveniši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne pet- vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Nemško ščuvanje zoper kranjskega deželnega predsednika.

Dunajski veliki časopisi, katere avstrijskim nemškim liberalcem sami judje pišejo, začeli so hujskati na kranjskega deželnega predsednika Winklerja, to se ve vsled tendenciozno ali lažnjivo zavutih poročil ljubljanskih dopisnikov. Poleg „Deutsche Ztg.“ se nova in stara „Presse“ repenčita, da Winkler nij branil uradnikov ali okrajnih glavarjev, ko sta jih zlasti Svetec in dr. Vošnjak v kranjskem deželnem zboru napadala, da so bolj politični agitatorji nemškutarske stranke nego li upravni uradniki. Nemško-judovski listi to stvar tako zavijajo, kakor da bi bili kranjskega zbora slovenski poslanci uradnike kot take, uradnike kot izvrševatelje postave napadli. V tem slučaju bi jih bil pač vsak deželni predsednik karati smel in bi jih bil tudi g. Winkler gotovo karal, ker vsa njegova moška preteklost je vendar uradniška, torej bi on ne puščal opravičene avtoritete uradnikov napadati. Te avtoritete pa tudi nihče v kranjskem zboru napadal nij. Svetec in Vošnjak sta pač grajala nezakonita dejanja litijskega glavarja Vesteneck in tacih mož kakor je Vesteneck, Pravičnega uradnika, okrajnega glavarja, ki se zakona in javne dostojnosti drži, nij nihče in ne bode nihče napadal. Ustavoverci pa mislijo, da je uradniku bilo vse dovoljeno, tudi nepostavnosti; samo da je „ustavoveren“ bil, potem so se morali od vladne strani vsi njegovi grehi zagovarjati. To pa je vendar napačna in zelo neliberalno razumljena avtoritetska disciplina.

Sicer so se pa grajane nepostavnosti in samovolje Vesteneckove in tovarišev godile večinoma pod prejšnjo vlado, kako jo more torej zdanje vlade zastopnik braniti, se posebno če mora slišati dejanja, katerih opovreči nihče ne more? Tudi prejšnji predsednik Kalina je moral samo poslušati nepostavna dejanja in celo vrsto nelegalnosti, pod katerimi se je leta 1877 ta famozni kranjski deželni zbor skrpal v zdanjej monstroznosti. Kalina nij hotel zagovarjati Widmanovih in Vesteneckovih dejanj, ker jih nij mogel. Nemško-ustavovernim predsednikom, ki so Hohenwartu služili, se je od nemške strani v veliko hvalo štelo, da po Hohenwartovem padcu nijso njegove vlade in njegovih dejanj več hvalili. Kakó, da ustavoverci od zdanje vlade zastopnikov terjajo zagovarjanja zlodejstev prejšnje vlade organov?

Kar se pa tiče začetega morda „sistematičnega“ napadanja dunajskih novinarov c. kr. kranjskega deželnega predsednika, menimo po izkustvih zadnjih let, da nij

tako nevarno, kakor si morda nemški hujskači domišljajo. Isti nemški listi dunajski so leta in leta jednako in še bolj surovo zabavljali na dalmatinskega namestnika Rodiča, ali nijso ga premaknili, temuč cesar ga je še prav posebno odličil. Ravno tako so obe „Presse“ in druge nemške novine več let zabavljale na Taaffeja kot tirolskega namestnika. Vspeh je bil le, da ga je cesar z največjim zaupanjem počastil. In kakor pravijo stari, da oslovski glas ne sega do nebes, takó se menda tudi kmalu judovsko-nemški glas ne bode tako visoko čul, kot včas.

Nemški poznavalci naših razmer.

Graška „Tagespost“, list, ki je tudi po Slovenskem zelo razširjen, piše v večernem listu od dne 3. julija to le: „V kranjskem deželnem zboru je dr. Bleiweis interpeliral deželnega predsednika, da li mu je znano, da se ne spoštujejo naredbe pravosodnega ministerstva in političnih oblastev zaradi rabljenja slovensčine kot uradnega jezika v občenju s slovenskimi strankami, in ali je namenjen, v smislu onih naredeb postopati. Kdor razmere na Kranjskem le nekoliko pozná, ta vé, da je ta interpelacija brez vsega temelja, ker vse kranjske gospodske s Slovenci samo slovenski občujejo. Dr. Bleiweis najbrž to ravno tako dobro vé, kakor kdo drugi; torej je šlo samo za prazno demonstracijo, kakor so jo „prvaki“ zmirom ljubili. V slovenskih prebivalcih na Kranjskem se naj s tem umetno vzbudi vera, da so tlačeni, in za ta namen je dovoljen tudi navidezni maneuver, ker le kot kaj tacega moremo Bleiweisovo interpelacijo smatrati.“ — Tako piše nemški graški list, ki je resen organ ustavovercev. In to ne v prvič, temuč uže večkrat smo v „Tagesposti“ skoro z istimi besedami čitali trditev, da se pri nas vse slovenski uraduje, in da so naše dotične tožbe le prazne.

Tu je le dvojno mogoče. Ali je graški list tako hudoben, da svoje nemške bralce nalašč vara in se z vednostno lažjo smelo postavlja na stališče „dobrega poznavalca“ razmer; ali pa nemški organ naših razmer nič ne pozná in brbljá tja v en dan lehkomišljeno bona fide. Ne vemo, katera teh dveh možnosti je bolj resnici podobna. Obe sta pa krivi. V obeh slučajih „Tagespost“ ne stoji na stališči resnice in dobrega poznanja razmer. Če se hoče podučiti, naj se obrne do prvega avskultanta, ki je na slovenske zemlji služil in povedal bode, da hribovski slovenski kmet, ki niti črke nemščine ne ume, dobiva svoje pravde iz sodnij samo v neznanem nemškem jeziku rešene. To je enkrat faktum, mi bi veselili bili, da bi ne bilo. Ako je „Tagesposti“ ko-

likaj do resnice, more se o tem prepričati. Če nam obljubi, da bode ponehala s svojimi neresnicami o Slovencih, postrežemo jej mi sami z dokazi, črno na belem, z originali tacih odlokov, in teh moremo na stotino nabrati v naglici.

Ali nam se uže danaj vidi, da novinarjem graškega nemškega lista nij za resnico. Oni varajo sebe in svoj publikum radi; vse jim je dobro, kar bi služilo za razširjenje nemštva. Ko bi jim bilo za istino, vendar bi v tem laganji uže samo premislek zadrževal jih, da kar vsi slovenski poslanci kranjskega zbora vendar ne morejo tako lehkomišljeni biti, da bi podpisali dotično interpelacijo, če bi neresnična bila. Vendar bi se jim volilci smijali, če bi poslanci javno in pisмено nekaj trdili, kar res nij! Ali namesto tega jih volilci ravno zaradi resničnih tacih interpelacij volijo od leta do leta bolj jednoglasno. — Torej prosimo nemški organ, naj polemizira zoper slovenske terjatve malo menj neumno.

Iz deželnih zborov.

Kranjski deželni zbor.

(9. seja dne 7. julija.)

Ko se prebere zapisnik zadnje seje, oglasi se vitez Vesteneck in reče, da nij bil cel čas v dvorani navzočen, ko se je zapisnik bral, tedaj ne ve, ali je tudi ona opazka v zapisniku, katero je v časnikih bral, da je dr. Vošnjak njemu klical „to je laž“. Vesteneck pravi, da tega klica nij slišal, sicer bi bil zahteval, da se dr. Vošnjak pozove k redu. (Nu pač, sicer je pa Vesteneck uže zelo vaje na laž postavljen biti. Ur.)

Deželni glavar odgovori, da tega klica nij v zapisniku.

Dr. Poklukar nasvetuje, da se prošnja radovljiškega cestnega odbora zaradi naprave mitnice na Bleškem mostu izroči deželnemu odboru, da v prihodnjem zasedanju o njej poroča. Ta predlog podpira grof Thurn; poslanec Luckman pa se mu protivi in pravi, da naj se reši prošnja še v tej sesiji od gospodarskega odseka. Sprejme se pa potlej dr. Poklukarjev predlog.

Dr. Bleiweis in tovariši predlagajo zakonsko osnovo, po kateri bi imeli župani pravico, osobam, katere so na slabem glasu in brez premoženja, ženitovanjske pravice odrekati.

Na dnevnem redu je poročilo gospodarskega odseka o občinskih zadevah, kakor so opisane v poročilu deželnega odbora. O tem poroču „večni poročevalec“ nemške večine vitez Vesteneck in stavi sledeče nasvete: Deželnemu odboru se naroča, da kolikor mo-

goče hitro izvede zakon od l. 1869 o velikih občinah, ali združenje malih občin v velike če tudi za zdaj samo za ene okraje. Nadalje nasvetuje, da se c. kr. okrajna glavarstva pozovejo na to gledati, da se ne bodo pobirale nepravilne občinske takse in slednjič, da ima deželni odbor pravico poklicati c. kr. okrajna glavarstva na pomoč, da bodo župane pripravili do tega, da v pravem času zgotove in predložijo občinske račune.

Prične se generalna debata o teh predlogih.

Grof Thurn opozoruje, da bi bil uže vendar enkrat čas, razdeliti občinske pašnike. Razdelitvi se protivijo jedino le bogatejši člani občine, kateri imajo na škodo menj premožnih mnogo živine. Koliko bi se pridelalo več žita, več krme in več sadja, ko bi bili pašniki razdeljeni in kultivirani. Tudi v narodnogospodarskem smislu bi dežela mnogo pridobila, narasel bi jej tudi realni kredit za mnogo milijonov, kajti na pašne pravice ne posodi nobeden človek nič okroglega.

Poslanec Luckman pravi, da dežela uže 18 let teško čaka, da bi se občinski pašniki razdelili in nasvetuje, naj se sl. vlada naprosi, da v prihodnjem zasedanju predloži postavo o razdeljenju občinskih pašnikov.

Deželni predsednik Winkler pravi, da je to vprašanje jako velike važnosti, kajti ako se občinski pašniki razdelijo, bode se pridelek mnogo zvišal. Govornik pravi, da se je uže prejšnja leta mnogo bavil s tem vprašanjem, še ko je bil deželni poslanec goriški, kajti tudi tam se je važnost tega vprašanja uže več let pripoznala in se je na pr. na Krasu uže mnogo občinskih pašnikov razdelilo. Kot poslanec goriškega deželnega zbora je uže l. 1863 izdelal postavo za razdeljenje občinskih pašnikov, katera pa nij dobila cesarskega potrjenja, toda ne zato, kakor da bi se ne bila vlada za stvar zanimala, ampak, ker je vlada mislila, da je jako teško nastaviti tista občna načela pri tem vprašanju, ki so za vse kraje pravična. So pač v raznih krajih razni odnošaji, razne pravice itd. Kar enej občini ugaja, to drugej nij prav. Zato je vlada priporočala deželnemu zboru goriškemu, naj za vsak slučaj, kakor to občinska postava dovoli, sklene posebno postavo o razdeljenju pašnikov teh ali drugih občin. Tudi za kranjsko deželo bode teško najti občna za vse veljavna pravila vladi kakor tudi deželnemu zboru. Gospod deželni predsednik pravi končno, da se boče s tem vprašanjem na tanko pečal in ako se mu posreči najti taka pravila, katera bi ustrezala vsem v obče, bode se postavni načrt predložil deželnemu zboru. Do tačas pa se pač priporoča, da se za vsak slučaj posebe sklepa o razdeljenju občinskih pašnikov.

Poslanec Pfeifer: Ko sem površno pregledal poročilo gospodarskega odseka, nijsem se mogel načuditi nasvetom, ki jih stavi odsek na drugej strani poročila (priloga 74), ki po mojem mnenju na vsakega prostomislečega in za avtonomijo občine vnetega napravijo vtis, da se namerava posamezne občine staviti še bolj nego do sedaj pod policijsko nadzorstvo okrajnih glavarstev in jim vzeti zadnji ostanek avtonomije. Ako bi odsekovi nasveti dejansko obveljali, gotovo nobeden sposoben neodvisen človek ne bi več prev. el častnega mesta županskega, ker si poleg tega, da to težavno službo opravljajo brezplačno, gotovo ne želi vedno za hrtom imeti policaja. Zoper malomarne občine se nahajajo v sedanjej občinski postavi § 89 do § 99

izdatni pripomočki: privezane so občine na vrvi politične in deželne oblasti, ki je hitro pripravljena zadržati vrv, če občina kaj pregreši. Kar se tiče gospodarstva z občinskimi denarji, tudi sedanja postava po mojem mnenju popolnoma zadostuje: po § 66 občinske postave mora župan letne račune in preudarke skozi 14 dni v občinski pisarni vsakemu na ogled razpoložene imeti, sklenene občinske priklade mora po § 83 javno razglasiti in zastran pobiranja doklad po davkarji se mora v posebnej prošnji za privoljenje obrniti do c. kr. okrajnega glavarstva, katero potem — če vse v redu najde — naroči davkarji občinske doklade pobirati, če pa doklade presežejo 15%, mora po § 79 deželni odbor to privoljenje dati. Čemu tedaj proti občinam kovati nove verige, če sedanje popolnoma zadostujejo? Čemu samo občinam izreči nezaupnico, če jo zaslužijo v večje meri nekatera c. kr. okrajna glavarstva? Meni je na razpolaganje dovolj materiala, iz katerega se razvidi, da se nahaja c. kr. okrajno glavarstvo, ki javne zadeve razsoja iz strankarskega stališča, (Čujte!) ter na ta način avtoriteto občine podira, v čegar dokaz sledeči slučaj. Neko županstvo je v smislu gubernijalne določbe dné 17. avgusta 1839 št. 18369 naročilo mesarjem, da imajo 24 ur prej ko živinče zakoljejo, to naznaniti županstvu oziroma mesogledniku; proti tej določbi so se mesarji uprli in jeden teh mesarjev se je v svojej surovosti predrznil, da je vročevalni listek v kri pomočil in v občinsko pisarno vrgel, dobro vedoč, da najde zavetja pri c. kr. okrajnem glavarstvu. Vsled tega ga je županstvo obsodilo na 5 gld. globe, katero razsodbo je ovrglo c. kr. okrajno glavarstvo in deželna vlada, kar je županstvo prisililo, priziv (rekurs) vložiti do ministerstva, kateri rekurs je pa vračalo c. kr. okrajno glavarstvo z opazko, da se proti dvema enakima razsodbama ne more višje rekurirati. Da županstvo brani svojo avtoriteto, poslalo je potem rekurs naravnost do ministerstva, katero je z odlokom dné 16. julija 1878 št. 5554 tako-le spoznalo: „Die Erkenntnisse der Bezirks-hauptmannschaft N. und der krainischen Landes-regierung werden als **illegal annullirt**, jenes des Gemeindevorstehers dagegen wieder in Kraft gesetzt“. Če tedaj nekatere občine nepovoljno opravljajo svojo službo, se utegne to v prihodnje še bolj pogosto zgoditi, če obveljajo predlogi, ki jih nasvetuje upravni odsek. Kot prijatelj prave avtonomije in prave svobode, glasujem proti tem birokratičnim nasvetom, iskreno želeč, da bi svojega posla zmogne občine bolj dolgo živele kot c. kr. okrajna glavarstva v sedanjej organizaciji. (Dobro! Dobro!)

Grof Thurn priporoča, da bi se vendar enkrat ustanovile glavne občine. Ne obeta si od njih sicer zlatih gradov, a vendar misli, da bode potlej bolje, nego je zdaj, ko male občine ne morejo opravljati velikega natvezene ga si posla. Posebno govori pa sè stališča, da bi se začele uže vendar enkrat izvrševati mnoge koristne postave, katere so do zdaj še zmirom na papirji, ker manjka tistega, kateri bi jim dal življenja. Krajno ali lokalno policijo bodo občine v prihodnje itak dosti lažje opravljale, kajti po novej policijskej kazenskej postavi, ki pride kmalu v državnem zboru v obravnavo, bode mnogo slučajev prišlo v pravosodje c. kr. sodnij.

Zoper ponovljeno uvedenje komisariatov pa pravi govornik, da mora on odločno proti

govoriti, kajti, ti bi župane neprestano policijsko šikanirali. To avtonomijo občin, katera se je po mnogih bojih izvojevala, pravi govornik, treba je vendar, da ohranimo deželi in našim potomcem.

Dr. Schaffer pravi, da bi bil deželni odbor uže predložil postavni načrt o razdeljenju pašnikov, ko bi mu ne bilo prišlo na znanje, da bode državni zbor uže v prihodnjem zasedanju sklenil postavo o tej zadevi, katere občna vodila bode potem podlaga za deželno postavo.

Dr. Poklukar: Razdelitev občinskih pašnikov je skoraj v vsakem zasedanju deželnega zbora, pa tudi pri vsakej skupščini c. kr. kmetijske družbe na dnevnem redu. Ako se razdele občinski pašniki, bi kranjska dežela blizu za dva milijona več pridelala, kakor do zdaj, kajti na mesto pustih pašnikov nastale bi rodovitne senožeti, njive in vrti. Za zdaj je pa treba počakati, da določi državni zbor o občnih pravilih, na katerih podlogi se bode sklenila deželna postava. Do tačas je pa posluževati se teh sredstev, katere je nasvetoval gospod c. kr. deželni predsednik, namreč za vsak slučaj skleniti posebno postavo.

Baron Apfaltrern reče, da nema mnogo upanja na postavo o komasaciji, dokler bode dovoljeno posestva deliti. Dobrote komasacije se bodo po svobodnej delitvi posestev takoj uničile. — S tem se konča generalna debata.

Tržaški deželni zbor.

Iz Trsta 8. julija. [Izv. dop.]

V včerajšnji seji tržaškega mestnega kot deželnega zbora se je pripetilo, da je slovenski poslanec Nabergoj, ko je klican bil, namesto v laščini v slovenskem jeziku rekel „tukaj“. Kakor bi bil blisk švignil, pogledovali so se laški poslanci, strah jih je obšel pred malo slovensko besedico! Ko pa potem pri predlogu o noveli, reklamacije gledé kaznij magistratovih, do tega pride, da se glasuje po imenih, je slovenski poslanec Gorjup iz Proseka po slovenski rekel „ne“. Zdajci je laškega poslanca Artellija ta mala slovenska besedica tako silno zbudila, da je kar od stola odletel in žaljivo surovo zabavljaj na Nabergoja, da se drzne slovenski govoriti, ko je vendar Trst italijansk. Nabergoj nij Artelliju nič dolžan ostal. Glasno in neustrašljivo je rekel, da lahko govori svoj materini jezik, kateremu ustava in postava zagotavlja vse pravice. Vroči italijanski levičar Artelli se je potem do deželnega glavarja obrnil, zakaj da ne pozove Nabergoja „k redu“, zakaj ga pusti govoriti v jeziku, kateri nij naš pravi poslovni jezik v „italijanskem“ Trstu. Da je laško kulturo bolj označil, poslužil se je psovalne besede, kot najzadnji fakir na Slovana zabavlja, dejal je „ščavo“. Pa Nabergoj ga je precej podučil, da je „ščavo“ samo surova psovka, ki provocira.

Pri drugem glasovanju, to se ve, da se Slovenca nijsta pustila v kozji rog ugnati, ni Gorjup niti ne Nabergoj. Pri klicanju svojih imen sta odločno rekla spet slovenski „ne!“, na kar je nastal na galeriji velik hrup, poslanci lahoni pa so razburjeni zapustili dvorano in nij se moglo ničesa dalje skleniti.

Vsa laška svojat iz galerije in tudi levičarji so tekali po trgu okrog, da bi mogli koga dobiti, ki bi jim pomagal demonstrirati proti slovenskim okoličanom, pa ostali so na cedilu in to je za nje najbolje. Torej tako daleč je prišlo, da Laha „irredentovca“, ki škilita preko Adrije, uže jedna sama besedica zvesto av-

strijskega Slovenca vzburi. Slovani imamo silno sovražnikov povsod, jeden hujši kot drugi, jeden netolerantnejši kot drugi!

Okoličani! Treba je zdaj kak korak storiti, da se začno priprave delati, kako bi se dala slovenska okolica od mesta ločiti, da ne bomo služili za nákovalo, na katerem bi irredentovsko lahonsko železo kovali naši nasprotniki. Tržaško okolje je slovenska zemlja in kdor drugače misli in govori, ta je izdajica Avstrije. Politično društvo „Edinost“ mora ukreniti pri prvem občnem zboru na to, da se napravi v tržaški okolici tabor, pri katerem bode tržaška okolica izrekla se za politično ločitev od Trsta in od naših tlačiteljev in zaničevalcev.

Včeraj se je konstituiral odbor delavskega podpornega društva ter je uže sklenil priprave delati, da priredi to društvo v zvezi vseh slovanskih društev slavnost tisočletnice vpeljave slovanskega jezika v cerkev.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. julija.

Bivša **ministra** Horst in Stremayr sta se odpovedala državnemu poslanstvu. Namesto Horsta kandiduje v bukovinskem velíkem posestu zdanji trgovinski minister Kremer, namestu Stremayra pa pravosodni minister baron Streit. V zgornjeavstrijskem velikem posestvu pa baje kandidujeta ministra Conrad in Welsersheimb.

V štajerskem **Gradcu** so bili napravili te dni nemški agitatorji in vodje hanket na žast štajerskim ustavovernim državnim poslancom. Deželni poslanec dr. Schloffer je govoril razdražljivo zoper zdanjo vladu in dejal: „Le mi Nemci moremo biti voditelji Avstrije, le nam gre hegemonija!“ — Poslanca Heilsberg in Wurmbbrand pak sta tako strastno govorila zoper vladu in zoper Slované, da je bila „Deutsche Zeitung“ konfiscirana, ki je njiju govore prinesla. In kakor beremo, nemških listov v Avstriji ne konfiscirajo tako brž. To se je z nami pod prejšnjo vladu vse drugače ravnalo!

Gališki deželni predsednik grof Potocki je naznanil klubu poljskih deželnih poslancev, da želi cesar, naj bi dežela ne proizročevala si nikakih stroškov za njegov sprejem na Gališkem. Kljub temu je pa deželni zbor gališki na predlog Groholskega soglasno sklenil, da se za sprejem cesarjev porabi 26.000 gld.

Brnski novi župan Winterholler je včeraj prisegel v navzočnosti namestnika Kalline. Winterholler je pri tej priliki naglašal posebno nemško svoje stališče in nemški obraz glavnega moravskega mesta Brna; potem pa se še čudijo in jeze beški časopisi, da ga je vlada odstavila kot poročevalca v šolskih zadevah pri moravskem namestništvu!

Vnanje države.

Preko Pariza se javlja 7. t. m., da so **Črnogorci** pustili svoje pozicije in marširali proti Tusi in Podgorici, kjer so se pa Albanci utrdili. Mej kristijani Tandeskimi in Turki je bil krvav boj, ker so Turki učinili na kristijanih raznih grozovitostij. Več Turkov je bilo ubitih.

Trideset veljavnih **makedonskih Bolgarov** je angleškemu zastopniku mejnarodne komisije za reforme izročilo prošnjo, v katerej naglašajo svojo narodnost ter svoje veroizpovedanje, tožijo, da nesreča za Bolgare so Turki in Albanci, ter zahtevajo, da se krščanski Bolgari makedonski združijo vsi v jedno ozemlje, sicer da vse reforme ne bodo nič koristile.

Iz Belgrada poroča „P. C.“, da Hasan paša, guverner **novopazarski**, čegar smrt so beguni naznanili, nij mrtev, nego je ranjen in je prišel v Belgrad zdraviti se.

V **angleškej** spodnji zbornici je izjavil Gladstone, da bi bilo z ozirom na

dozdanja izkustva krivično in nečastno za porto, misliti, da bi se Turčija ustavljala soglasnemu sklepu evropskih vlastij.

Na **Francoškem** je pustilo zdaj uže nad sto državnih pravdnikov službe, ker ne hčejo izvajati marčnih dekretov zoper nepoblaščne duhovenske rede.

Zbornica je sprejela komisijski predlog o amnestiji s popravkom Labichejevim.

Dopisi.

Iz Litije 8. julija. [Izv. dopis.] Da bi Litijčani ne bili zadnji mej onimi, ki nabirajo darila, pomagati nekoliko po toči unesrečenim Dolenjcem, priredili so v nedeljo 3. julija tombolo v gostilni obče štovanega g. župana Vekoslava Koblerja. Začetek je bil ob 7. uri zvečer, ko je uže dnevna vročina nekoliko ponehala ter nastopil prijetni večerni hlad. Ljudstva se je udeležilo mnogo iz okolice ter tudi iz bližnjega Šmartna. Predno se je jelo igrati, zapeli so litijski pevci „Tam kjer beli so snežniki“ ter hoteli s tem oveseliti drage nam goste. Tudi mej tombolo se je prepevalo; najbolj se je dopadala zbranemu občinstvu „V tihej noči“. Po igri nas iznenadi naenkrat bengalični ogenj, kojega je napravil g. Tora. Sedaj pa nastopi prečastni g. notar Svetec, pove da je 170 gl. čistega dohodka ter izreče ljudstvu z ginjenimi besedami najtoplejšo zahvalo. Prva hvala gre seveda ravno imenovanemu gospodu, potem pa gospé H. Bevk in gospici L. Roblek, kajti ti so bili ustanovitelji te povsod posnemanja vredne veselice. Dalje bodi srčna hvala gospé Pleško, kneginji Windischgrätz, grofinji Abfaltrern ter gospodom Koblerju, Langerju in Wehrhanu, ki so darovali lepih, v to potrebnih dobitkov. Po tomboli je ostalo vse občinstvo še dalje časa zbrano, kati vsak se je veselil, ka je po moči pomagal unesrečenemu sobratu.

Z Bleda 7. julija. [Izv. dop.] Hrvatje so torej bili obiskali naš romantični Bled. Zadovoljni smo in ponosni na naš slavni Bléd, da je še Bled! Še se spominjam, da so ta naš Bled pred par leti Nemci in naši nemškutarji ogledovali in ga hoteli kar na mah h Germaniji pripeti.

Veleizdajski nemški verzi v spomeniškej knjigi na bléjskem otoku živo pričajo, da resnico govorim!

In ko so to čuli nekateri „ritterji“ na Bledu in njih somišljeniki, so kar na vsa usta dokazovali našemu kmetu, da Bled z vsem Kranjskim, bode skoro nemški.

Hipoma so jéli silno germanizirati Bled. Od najmogočnejšega „ritterja“ gori, notri doli do poslednjega „burša“, se je vse v nemščini urilo. Kmetom so pridigovali, da še le tistikrat bodo srečni, kadar ne bodo govorili „grdega“ kranjskega jezika. Nemci nas bodo potem radi imeli in trosili nemške „tolarje“ mej nas, tako so kričali, itd. In vse to je mirno poslušal naš hribovski Slovenec, oral svoja polja, redil živino, nabiral jagode in malíne po gozdih in jih prodajal tem silovitim germanizatorjem. —

In tako z njimi v dotiki je vjel kako nemško besedo, na priliko „verfluchte kerl“, s katero je doma burke uganjal. Lepo se je zdelo torej našemu hribovskemu kmetu, ko je 28. t. m. na Bledu odlična gospoda govorila v njegovem slovanskem jeziku. Strmel je, ko je čul, da ta jezik slovanski je krasen, da ga govori drugih 80 milijonov njemu sorodnih narodov itd. — Zamislil se je globoko in milejši bil mu je Bled, jel je ponosen postajati, da je Slovenec in Slovan. Šel je na svoj dom, pripovedoval doma

kar je videl in čul in denes ga veseli, da sme čuvati svoj biser, krasni slovanski Bled! —

In zdaj, ko pase živino po pašnikih visokih gorá, ko kosi peščene travnike z zadovoljstvom zre na blejsko jezero, kjer je, žal, le jedne trenutke preživel mej viteškimi brati Hrvati in nikoli ne bode pozabil, da je Slovenec, Slovan! —

Iz Ptuja 7. julija. [Izv. dop.] Naš okraj ima vedno jako mnogo nezgod prestati. Pretečeno leto pobrala je v nekaterih krajih kuga jako mnogo govedi. Pomladi letos je mraz učinil zopet mnogo škode na trti in sočivji in sedaj nam vedno glasi prihajajo iz celega okraja letos o toči. V nekaterih krajih je letos toča uže vse pokončala in živinska kuga je zopet tu. Če bode dalje tako šlo, moramo priti v kratkem vsi na nič in dača izterjuje se vedno na najstrogejši način. Se ve, kaj je beda c. kr. davkariji mar, — včasih se tudi kaka zasluga hitro dobi. — Razglasi so gledé kuge tudi v slovenščini razglašeni. To sicer z veseljem konstatiramo, akopram imamo pravico kaj jednacega terjati, ali ti razglasi, smeli bi pač v boljšej slovenščini pisani biti nego so. Vsa pisava je tako nekako posiljena in vidi se, da se je prestavljavec strogo nemškega teksta držal, a da se slovanske gramatike nij dovolj učil. Kaj bi Nemci rekli, če bi se jim z jednako nemščino prišlo? Boljše slovenščine želimo.

Domače stvari.

— (Iz kranjskega deželnega zbora.) Včeraj je deželni zbor imel 5½ ure dolgo tajno sejo o reorganizaciji deželnih uradov, torej so bile debate obsirne, a ker tajne, ne moremo o njih poročati. Denes je zopet seja.

— (Izleta v Kamenik) v nedeljo zjutraj se bode razen ljubljanskih narodnih društev Čitalnice (preko 30 pevcev), „Sokola“ (40) in Dramatičnega društva udeležilo tudi mnogo narodnjakov iz Ljubljane in ljubljanske okolice.

— („Deutsche Sitte“) Organ dunajskih „fortschrittlerjev“, „Deutsche Ztg.“ piše v članku: „Kariera gospoda Winklerja je unikum v zgodovini našega birokratstva; v zdanjem državnem zboru je stopil na federalistiško stran. Temu smo se čudili, potem pa je bil imenovan deželnim predsednikom na Kranjskem, poslan v ono deželo, kjer se morejo Nemci samo z velikim trdom ubraniti napadov od Slovencev, on se kaže Slovenca, ki zahtevanja tega ljudstva podpira v svojih nagovorih in vladnih činih.“ Iz prvega dela tega napada na našega deželnega predsednika se razvida nemška zavist iz družega pa nemška znana „gründlichkeit“. „D. Ztg.“ bi morala vendar vedeti, da na Kranjskem razen Kočvarjev, ki so pa po ondanšnej „N. fr. Pr.“ potomci Vandalov, nikjer nij Nemcev, Nemcev takih, kar ta pojem izraža; torej so tudi „napadi Slovencev na Nemce“ pri nas samo grozna halucinacija dunajskih židovskih novín.

— („Tukey“) Nemška „Triester Ztg.“ od 8. t. m. prinaša pod naslovom „Tukey“ uvoden članek, ki govori o malostnej sceni v tržaškem zboru, katero poročamo tudi mi denes na drugem mestu. Nemški tržaški list pa graja, to se ve, le Slovence Nabergoja, da je „provokater“, za Italijane, ki so se osmešili s svojim strahom pred malo besedico slovansko, nema nobene graje. Liberalni Nemec z vsacim vleče, kdor bo na Slovana psoval.

— (Iz Gradca se nam piše: Literarno zabavno slovansko društvo „Triglav“ ima v

soboto 10. julija pri starej „Bierquelle“ svoje redno zborovanje. Spored: 1. Čita se zapisnik. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Posamezni predlogi. Začetek ob 1/2 9. uri zvečer. Gosti dobro došli!

— (Brzjavna postaja) na Bledu, ki se je odprla doslej samo vsako poletje, se je premenila z dnem 7. t. m. v stalno brzjavno postajo z omejeno službo.

— (Na celjskeje gimnaziji) so — kakor „Gosp.“ poroča — izmed 14 osmošolcev 6, skoraj polovico, zvrgli pri maturskeje skušnji. Tacim slabim vspehom so tudi krivi tuji nemški profesorji, zato je terjamo naj se nastavijo domačini.

— (Ponarejeni „srebrni“ goldinarji) iz svinca, prav dobro uliti, krožijo uže tudi po Kranjskem. Te dni smo jednega takega v rokah imeli, ki se mu je pa poznalo, da je na kmetih uže skozi mnoge roke šel nespoznan.

— (Škoda po toči storjeno) v okolici mariborskeje morajo ceniti, ker je finančno ministerstvo uslišalo prošnjo Slivničanov in tovarišev vsled rekurza narejeno po vrlem poslanci g. dr. Radaji.

— (Tatje) so v Vojniku ob svitlem dnevi vlomili in krčmarju g. Bergerju škode napravili za 307 gl.

— (Ogersko-francoska delniška zavarovalna družba) je v mesecu juniju t. l. prejela 354 ponudeb za zavarovanje življenja, katerih zavarovalna glavica iznaša 847.600 gl. ter je izgotovila 334 polic z glavico preko 742.100 gl. Odkar je začela zavarovati življenje, namreč od dne 1. februarja t. l., je dobila 1502 ponudbe z zavarovalnino 3.770.700 gold. ter je izgotovila 1258 polic, glasečih se na preko 3.146.300 gl.

Razne vesti.

* (Ustreljen.) V Laupheimu je dne 6. t. m. ustrelil mladi Betzeler svojega očeta. Oče in vsa rodbina je zapazila, da so večkrat tatje poskušali ulomiti v prodajalnico; zato je naročil oče svojemu sinu, če kedaj kaj opazi, naj kar strelji. Dne 6. t. m. pa se oče vrne preko 10. ure zvečer domov. Sin je slišal, da spodaj pred hišo negdo uže dolgo časa hodi, stopi k oknu, in ustrelil. Pogodil je tako dobro, da je oče na hip bil mrtev. Sin se je sam javil sodniji.

* (Usmrtena) sta bila 8. t. m. na dvorišči Lvovske sodnije dva ulanca, ker sta umorila četovodjo Schütza zato, ker je ta strogo žnjima postopal. Oba sta bila vojaka 8. ulanskega polka.

* (Trgovinska puljska ladija) „Unione“ se je utopila na afriškeje guinejskeje obali. Neki glavar murov je prisvojil si, kar je ostalo te ladije, pomorščake pa je ujel; francoski konzul v Lagosu pa je vse pomorščake rešil še o pravem časi.

Tuji.

7. julija:

Pri Slonu: Bozza iz Trsta. — Liebacher iz Gradca. — Hartnagel, Nopan iz Zagreba. — Welten iz Dunaja. — Sabanos iz Rima.

Pri Mallé: Loos iz Dunaja. — Planinek iz Idrije. — Hiris, Steinberg iz Dunaja. — Sartori iz Gradca. — Deutsch, Winterholer, Weiser, Neumann iz Dunaja. — Risbek iz Zagreba. — Rasim, Kohn iz Dunaja. — Watzl iz Gradca. — Preus iz Dunaja.

Dunajska borza 9. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	72	gl.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	73	gl.	70	kr.
Zlata renta . . .	87	gl.	95	kr.
1860 drž. posojilo . . .	133	gl.	—	kr.
Akcije narodne banke . . .	825	gl.	—	kr.
Kreditne akcije . . .	281	gl.	50	kr.
London . . .	117	gl.	65	kr.
Srebro . . .	—	gl.	—	kr.
Napol. . .	9	gl.	35	kr.
C. kr. cekini . . .	5	gl.	55	kr.
Državne marke . . .	57	gl.	70	kr.

Trakuljo

(105—5) (plošnoato glisto) prežene
dr. Bloch na Dunaji,
Praterstrasse 42, tudi pismeno.

Franjo Thomann,

pozlatar.

v Ljubljani, sv. Petra cesta h. št. 17,
priporoča se preč. duhovenstvu in župnim predstojnikom za izdelovanje **pozlatarskih del, prenovljenje altarjev, tabernaklov, prižnic, križevpotov, različnih podob, križev in okvirov.**

Tudi iz novega se vsa ta dela izgotavljajo v vsakem slogu prav okusno za dolgo trajnost in po nizkeje ceni.

Vsa naročila se brzo, lepo in po nizkeje ceni izvršujejo. (312—1)

Velika zaloga

posebno dobrega belega ali visoko rdečega kranjskega

dolenjskega vina

po gl. 5.50 veder proti pošiljlatvi posode, kakor pravi

vinski ocet (jesih)

po gl. 4.— veder pri

(299—3) A. Cvenkeljnu
v Sevnici (Lichtenwald) Štajersko.

Za čiščenje in izboljšanje vina

najboljše, najhitreje in najceneje sredstvo je

prava francoska žolca.

To, kakor tudi prosti navod, kako se rabi, dobi se zmirno z osebnim ali poštnim naročilom pri A. Hartmannu v Ljubljani, v Luka Tavčarjevej hiši. (273—8)

Najsijajnejši vspeh zagotavljam. Troški za čiščenje znašajo za vsak hektoliter 4 1/2 kr.

Velikostransko izrečenim željam in vprašanjem kupovajočega občinstva vstreči, smo z imenom

„Slovenska narodna kava“

novo vrsto surogatne kave kupčiji podali, katera se jednako odlikuje po svojem prijetnem okusu, kakor po nizkeje ceni in po prijetnej vnaneje opravi.

Ta s posebno pozornostjo izdelan surogat, ki se dobiva po vseh večjih specerijskih prodajalnicah, moremo vsem družinam, katere varčno hočejo gospodariti, najgorkeje priporočati, — prepričani, da si bo ta izdelek zavolj svojih dobrih lastnosti pri vseh, ki hočejo z njim poskušnjo napraviti, največje hvalo in odločno prednost pridobil pred podobnimi tujimi izdelki.

(301—3)

Aug. Tschinkel-novi sinovi.

Umrlj so v Ljubljani:

- 5. julija: Franciška Kalis, fabriškega delavca hči, 8 let, na poljanske cesti št. 23, za vnetico grla.
- 7. julija: David Janež, delavke sin, 1 dan, v Hrenovih ulicah št. 15, za slabostjo. — Jera Koren, gostija, 76 let, na dunajske cesti št. 11, za otrpnejem v črevesi.
- 7. julija: Marija Vizjak, gostija, 62 let, za prsno vodenico. — Anton Pekljaj, krojač, 39 let, za jetiko.
- 5. julija: Janez Peterman, dninar, 63 let.

Zoper jetiko! Radgostski univerzalni čaj

in rožnovski maho-rastlinski celtilčki,

priporočajo se posebno

za vse, tudi za zastarane bolezni na pljučah, za srčne, prsne in vratne bolezne, posebno za sušico, želodčevo slabost, za splošno slabost čutnic in začenjajočo se pljučnico!

Veliko število priznanskih pisem razpolagajo se v prepričanje.

Javna zahvala.

Gospodu J. Seichertu, lekarju v Rožnovi v Radgostskem.

Čestiti gospodi!

Po dostanem nevarnem pljučnem vnetji mučil me je cele tri leta suhi kašelj in ponavljajoča se hripavost. Pretečeno jesen postalo je moje žalostno stanje tako hudo, da sem cele kosce strjene krvi izkašljal in trpel sem pri tem zaradi prebavljanja in telesne slabosti, mrzlice in ponočnem me jako slabečem potenji. Zdravnik — moj dobri prijatelj — konstatiral je začetno jetiko!

Po dolgem brezvpešnem zdravljenju poskusil sem vsled sveta mojega zdravnika kot zadnji pripomoček Vaš Radgostski univerzalni čaj, kateremu se zahvaljujem uže mnogi v našem mestu za zopet pridobljeno zdravje, ter rabim za olajšanje suhega in žgečega kašljanja Vaše Rožnovske celtilčke.

V kratkej dobi zboljšalo se je moje brezupno stanje tako, da se čudijo vsi moji znanci, kakor tudi moj zdravnik, kateri nikakoršnega ozdravljenja nij upal.

Kasiranje nehala je popolnem, ravno tako nijsem več kri pljuval in nehala je tudi ponočno potenje, povrnil se je zopet tek in močnejši kot poprej, in tako pridobilo je moje slabo telo zopet poprejšnjo krepost in elastičnost.

Komaj po štiritednem uživanji sem popolnem zdrav in vesel in zahvaljujem svoje ozdravljenje poleg Bogu jedino le Vašim pripomočkom.

Prosim Vaše blagorodje mojej starej materi, katera uže štiri leta trpi na srčnem bodenji in tesnem dihanji, priposlati proti poštnemu povzetku dva paketa tega čaja in ravno tonko škatljice maho-rastlinskih celtilčkov, in želim iz srca, da bi ta izvrstni lek in ne drago hišuo zdravilo zasluženno splošno pripoznanje pridobilo, ter ostajam s posebnim spoštovanjem Vašemu blagorodju hvaležni (47—3)

Ivan Celeryna, kaplan.

V Cerkovici (na Č.škem).

Od tega po zdravniškeje razloži in predpisih pripravljeni čaj, veja za 14dnevno rabo pripravljeni paket z nakazom o rabi 1 gl. av. v. Jedna originalna škatlja Rožnovskih maho-rastlinskih celtilčkov 50 kr. Za kolek in zavijanje pa 10 kr. posébe.

Radgostski univerzalni čaj in Rožnovski maho-rastlinski celtilčki dobivajo se jedino le v lekarni J. Seichertu v Rožnovi na Moravskem, in razpošiljajo se naročila na vse strani proti poštnemu povzetju.

Da je pa p. n. občinstvu bolj priročno, imajo tudi zaloge siedeči lekarji: W. Mayr v Ljubljani, W. König v Mariboru, S. Mittelbach in J. Cejbek v Zagrebu, Barmherzige Brüder in A. Nodved v Gradci, A. Marek in J. Kupferschmid v Celji, O. Kussheim v Lipnici, Carl Grabacher v Murau, J. Illing v Rottenmanu, W. Thurnwald v Celovei.

Zaloge

napravile se bodo v vseh lekarnah in večjih prodajalnicah materialnega blaga.

Rožnovski cvet za žilce, hitro in trajno zdravlja puiko, urganje po udih in vsake vrste slabost v žileh in kitah, Izvirna sklenica 70 kr. av. v., za kolek in zavoj 10 kr. več. Pravi se dobi samo naravnost iz lekarn v Rožnovi (Moravska).

Jedna originalna steklenica z navodom, kako lek rabiti, stane 70 kr., za kolek in zavoj 10 kr. več.

Prava takšna voda se dobiva samo neposredno v lekarni rožnovskeje.